

MILJØstyrelsen
Miljøteknologi

5. marts 2012
san
MST-133-00002

Grundnotat

Kommitésag. Kommissionens forslag til beslutning om miljømærkekriterier for tildeling af EU-miljømærket Blomsten til produktgruppen *tryksager*.

Resumé

Kommissionen har fremsendt forslag til kriterier for en ny produktgruppe i EU-mærket. Der fastsættes miljøkrav til tryksager, i forhold til papiret, der indgår i tryksagen og kemikalier. Endelig stilles der krav om, at tryksagen produceres med fokus på, at den er genanvendelig.

Regeringen forventer at kunne støtte forslaget.

1. Status

Kommissionen har den 13. februar 2012 fremsendt forslag til beslutning om miljømærkekriterier for tildeling af EU-miljømærket til produktgruppen tryksager. Forslaget skal til afstemning d. 9. marts 2012 i Kommissionens forskriftudvalg for Blomsten.

Kriterieforslaget har hjemmel i artikel 7 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 66/2009 af 25. november 2009 om EU-miljømærket.

Forskriftudvalget træffer afgørelse i sager om miljømærkekriterier efter forskriftprocedure med kontrol beskrevet i art. 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512 af 17. juli 2006, jf. art. 16, stk. 2 i miljømærkeforordningen. Hvis der i komiteen er kvalificeret flertal for et forslag, udsteder Kommissionen beslutningen, efter at Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komiteen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, og underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod et forslag, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen, efter at Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget.

Forslaget har ikke tidligere været forelagt hverken Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg eller Folketingets Europaudvalg.

2. Formål og indhold

Det foreliggende beslutningsforslag indeholder forslag til kriterier for tildeling af EU-miljømærket ved ansøgning om licens til virksomheder, der producerer tryksager, og omfatter følgende områder indenfor den grafiske branche:

Papir, karton eller papirbaserede materialer der påtrykkes tekst/logo, som f.eks. konvolutter, blokke, foldere, kataloger, aviser, magasiner, bøger, pjecer, brochurer og formularer. Kriterierne omfatter ikke emballage med tryk, eller køkken- og toiletpapir med tryk. Sidstnævnte har et selvstændigt kriteriesæt i Blomsten.

Kravene til tryksagen er livscyklusbaseret og tager udgangspunkt i den specifikke trykemetode, der anvendes.

Det er første version af miljømærkekriterier for tryksager. Kommissionen foreslår, at gyldigheden af kriterierne er 3 år.

Kriterierne sigter især på at promovere produkter:

- Med øget genanvendelighed af tryksager
- Reduceret udledning af letfordampelige organiske stoffer (VOC)
- Ved at reducere miljø- og sundhedspåvirkning fra kemikalier i tryksager

Kriterierne omfatter især:

Papir. Papir, der indgår i tryksagen skal være EU miljømærket med Blomsten, og skal udgøre minimum 80% af tryksagen. Kravet sikrer brugen af lovligt og bæredygtigt træ.

Kemikalier, der indgår i tryksagen og trykkeprocessen.

Indhold af farlige kemikalier i tryksagen må generelt ikke overstige 0,1% af den samlede tryksag. Emissioner/udledninger til miljøet (spildevand og luft) fra produktionen af en miljømærket tryksag skal altid overholde de lokale lovgivningsmæssige krav.

Basiskrav (indhold af farlige kemikalier i produktet). EU-Blomstforordningen (nr. 66/2010) stiller som basiskrav, at produktet ikke må tilsættes kemiske stoffer eller blandinger, der (på tidspunktet for licensudstedelse) kan klassificeres (inkl. selvklassificering) som giftige, kræftfremkaldende, mutagene eller reproduktionstoksiske i kategorierne I-III (CMR I-III), sensibiliserende eller miljøfarlige. Desuden udelukkes stoffer, der i EU's REACH forordningen (nr. 1907/2006) artikel 57, defineres som *særligt problematiske stoffer* (SVHC).

Undtagelser fra ovenstående basiskrav. Kommissionen har mulighed for at undtage kemiske stoffer fra disse basiskrav, såfremt det teknisk set ikke er muligt, at erstatte stofferne (denne mulighed gælder ikke stoffer, der er opført på REACH forordningens kandidatliste). Kommissionens forslag undtager følgende kemiske stoffer eller blandinger, og tillader dermed brugen af:

Toluen (en ingrediens i trykfarver som bruges i dybtryk teknikken, er klassificeret som sundhedsskadeligt "Muligt at skade barnet under graviditeten", og må kun anvendes i dybtryk teknikken, og under forudsætning af, at der er tale om en lukket trykkeproces med minimum 92% genindvinding af toluenen.

UV-lakker og -farver. Disse er typisk klassificeret som skadelige for miljøet og med uønskede langtidsvirkninger i vandmiljøet på grund af de indgående monomerer. Ved hærdning med UV-lys gennemgår monomerne en kemisk reaktion og deres miljøfarlige egenskaber er ikke længere til stede.

Specifikt udelukkede kemiske stoffer (i trykfarver, pigmenter, lakker, lime mm., såvel som kemiske stoffer og blandinger, der indgår i trykkeprocessen (afvaskere og fugtevandstilsætninger) omfatter:

- *APEO'er* (Alkylphenol ethoxylater) og afledte stoffer heraf (bl.a. nonyl fenol ethoxylater)
- *Ftalater*, der er klassificerede som skadelige for forplantningsevnen
- *Halogenerede opløsningsmidler*, der er klassificerede som miljøfarlige og med hensyn til sundhed (ovenstående basiskrav)

Tungmetallerne kadmium, kobber, bly, nikkel, krom VI, kviksølv, arsenik, opløst barium, selenium, antimon udelukkes i trykfarver, toner, blæk, lakker og folier i koncentrationer over 0,01%..

Emissioner. Der stilles produktspecifikke udledningskrav fra trykkeprocessen til spildevand og luftemissioner i forhold til trykkeprocessen. Kravene stilles med udgangspunkt i Kommissionens BAT-noter, Bedste tilgængelige teknologi.

Tryksagens genanvendelighed

Tryksagen skal kunne afsværes og fibre genbruges til produktion af papir. Der må ikke indgå kemiske stoffer eller blandinger, der hindrer genanvendelse af tryksagen.

Affaldshåndtering. Trykkeriet skal opstille procedure med henblik på genanvendelse eller bedste miljømæssige håndtering af producerede restprodukter (afskær fra trykkeprocessen, papiraffald i øvrigt, kemikalieaffald).

Energiforbrug. Trykkeriet skal måle energiforbruget i produktionen, og udarbejde handlingsforløb med henblik på energibesparelser.

3. Nærhedsprincippet

Der er tale om en gennemførelsesforanstaltning af miljømærkeordningen. Forslaget opfylder derfor både nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Miljømærkeordningen er frivillig. Forslaget medfører derfor ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

5. Konsekvenser for Danmark

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Erhvervelse af miljømærket (licens) indebærer udgifter for ansøgeren, men disse udgifter forventes opvejet af de konkurrencemæssige fordele ved erhvervelse af miljømærket.

Beskyttelsesniveauet

Kommissionen redegør ikke herfor, men det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt i EU, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den bedste 10-20% bedste del af markedet i EU.

6. Høring

Rammenotat har været i høring i Miljøspecialudvalget. Dansk Industri havde ingen kommentarer. Arbejds miljøltilsynet tilslutter sig, at der ikke bør tilsættes parfume i vaskemidler til professionelt brug.

Et tidligere udkast har været sendt til orientering i Danmarks miljømærkenævn d. 11. august 2011 med mulighed for kommentering indtil 26. august 2011. Den grafiske brancheorganisation, GA, kommenterede overordnede udkastet, og lagde vægt på, at miljømærkekriterierne kun omfattede den enkelte tryksag, der miljømærkes, og ikke – som alternativt foreslået af Kommissionen – at miljømærke hele trykkeriet, og dets produktion af alle tryksager.

7. Forhandlingssituationen

Forslaget forventes at få støtte blandt medlemsstaterne. Arbejdet med udviklingen af kriterierne er forestået af Sverige, men med udbredt støtte fra Danmark, bl.a. i form af en dansk livscyklusvurdering projekt, udarbejdet af den danske grafiske arbejdsgiverforening (GA) og Institut for Produktudvikling/DTU, med støtte fra Miljøstyrelsen.

Første udkast til kriterier for tryksager skulle have været til afstemning i 2006, men det blev udskudt af Kommissionen. Siden da har Kommissionen først og fremmest internt søgt at opnå enighed om kriterierne, og ligeledes eksternt i forhold til en meget tvivlende europæisk grafisk industri. Kriterierne er nu opdateret, primært i forhold til indgående kemiske stoffer og blandinger.

Væsentlige diskussioner har været om det papir, der indgår i en tryksag og brugen af lovligt og bæredygtigt papir. Kommissionen forslår i kriterierne, at det kun er miljømærket papir, der må indgå. På den måde sikres krav om lovligt og bæredygtigt træ (i henhold til EU lovgivning, og FSC eller PEFC certificeringsordningerne).

Et centralt spørgsmål har været, hvorvidt Blomstens miljømærkekriterier skulle omfatte hele trykkeriets produktion af tryksager, eller kun de miljøforhold der er relevante for den givne tryksag. Der har været udbredt enighed om, at kriterierne kun skulle omfatte selve produktet.

8. Dansk holdning

Regeringen er overordnet enig i Kommissionens krav, og forventer at kunne stemme for. Regeringen støtter Blomstens kriterier for tryksager, da kriterierne som helhed må anses for et miljømæssigt fremskridt indenfor produktionen af tryksager i EU. I forhold til produktionen af tryksager udenfor EU, forventes både danske og europæiske trykkerier at stå godt.

Gennem de seneste 10-15 år har den grafiske branche i Danmark arbejdet målrettet med den integreret produkttankegang, og forbedret den miljømæssige standard på tryksagsområdet, bl.a. pga. mange danske trykkeriers miljømærkning af deres tryksager med det nordiske miljømærke, Svanen. Grafisk Arbejdsgiverforening (GA) støtter kriterierne som de foreligger.

Det vigtigt, at der ikke indrømmes flere undtagelser til kemiske stoffer og blandinger fra Blomstens basiskrav til kemikalier. Selv om toluen er sundhedsskadeligt, undtages toluen fra Blomstens basiskrav, og tillades anvendt i miljømærkede tryksager, der er trykt med dybtrykprocessen. En trykkeproces, hvor toluen ikke kan erstattes. Til gengæld er der krav om, at trykkeprocessen sker i et lukket system med genindvinding af 92 % toluenen. Dette anses som bedste anvendelige teknik i dag.

Regeringen er enig i Kommissionens forslag, der sikrer brugen af træ fra lovligt og bæredygtigt drevne skove. Dette sikres med kravet om EU miljømærket papir. Regeringen ønsker, at der fastholdes et sådant krav, der sikrer at alt træ minimum skal hidrøre fra lovligt drevne skove, og fastholde kravet til ny papirmasse om minimum 50 % træ fra certificerede skove.

Regeringen er ligeledes enig med Kommissionens forslag, der sikrer, at en miljømærket tryksag skal kunne genanvendes til nyt papir.

Regeringen er enig i, at de opstillede miljømærkekriterier primært omfatter selve tryksagen (produktet), og ikke hele trykkeriet.

Set med danske øjne er det vigtigt at få vedtaget nærværende forslag fra Kommissionen. Der er en fortsat risiko for, at dele af den europæiske branche vil forsøge at forhindre vedtagelsen af kriterierne med henblik på at udskyde beslutningen om kriterier, eller helt undgå at de vedtages.

Kriteriernes gyldighed bør ikke overstige 3 år.

8. Tidligere forelæggelser for Folketinget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketinget.